

LIBER SECVNDVS.

dicere simul dixit ex necessitate; manifeste uero non dixit. De tali libro quidē igitur prius ē ostensum. Quicumque uero de ipsis his dubitabit aliquis resumam iterum; nam forsā ex ipsis abundabimus aliqd ad posteriores dubitationes.

Explicit liber primus. Incipit secundus

Eueritate quidem theoria sicut sic difficilis ē; sic uero facilis. Signū autē nec digne nullus adipisci ipsā posse; nec oēs exortes esse; sed unūquēque ali quid de natura dicere. Et scdm unūquēque quidē nihil aut parē ei immittere; de oībus autē coartacula

tis fieri magnitudinē aliquā. Quare sic ut hēre ut puerbiallyter dicim⁹ in forib⁹ quis deliquet; sic quidē utiq; erit facilis. Hēre autē rotū & partē nō posse difficultatē ei⁹ ostendit. Forsā autē & difficultatē scdm duos exāte modos nō i reb⁹ sed i nobis ē eius cā; sicut. n. nocticoracū oculi ad lucē diei se hnt; sic et aie nostre intellect⁹ ad ea q sunt oīum natē manifestissima. Nō solū autē his dicere gratiā iustū est; quorū aliq; opionib⁹ comunicauerit; sed his qui adhuc superficialitē enūciauerūt; et eīz cōferūt aliquid. Nā hitum nostrū pexcitati sūt; nā si Time⁹ non fuisset; multā melodiam non hērem⁹; si autē non phrinis Time⁹ nō fuisset. Eodez uero mō et de enūtiatib⁹ ueritatē a quib⁹da; opiones quasda; accepim⁹; sed alii ut hi foret cā fuerūt. Vocari uero philosophiā ueritatis sciam recte h3; nāz theorice finis ē ueritas; et practice opus; et eīm si quomō se h3 itendunt nō tamē scdm lei⁹; aliqd et nūc speculant⁹ practici. Nescimus autē uerū sine cā; unumqd; maxie ipsū aliorum dr; scdm q; et i aliis inest uniuocatio; puta ignis calidissim⁹; et eīz est cā aliis hic caloris; qre et uerissimū qd posteriorib⁹ est cā ut sint uera. Quapropter exnti⁹ principia seper eē uerissima necesse ē; non. n. qnq; uera; qnq; non uera; nec illis cā aliqua ē ut sint; s3 illa aliis; quare unūqd; sicut se habet ut sit ita et ad ueritatē. At uero q; sit pncipium quoddam et non infinite cause existētūz nec i directā theoricā nec scdm speciē palā; neq; n. ex materia hoc ex hoc in infinitum progredi ē possibile; uelut carnez quidem ex terra; terram uero ex aere; aerē at ex igne & hoc nō stare; nec unde pncipiu⁹ mot⁹; ut hominē ab aere moueri; & hūc a sole; & solē a luce; & h3i nullūz eē finē. Similiter at nec id cui⁹ cā in infinitū ire ē possibile; iterq; dem sanitatis cā; illa uero felicitatis & felicitatē ali⁹; & ita seper

METAPHYSICE:

At uero & de principiis demonstrationis utrum unius scientie est aut plurius dubitatio est. Dico autem demonstratiuas coes opiones ex quibus demonstrantur ut quoniam de necessarium est aut dicere aut negare & impossibile simul esse & non esse & quocumque tales propositiones. Vnde hanc una scientia & substantie aut alia. Et si non una est quam oportet appellare quod nunc est quiescit. Vnius igitur esse non est rationabile quod non magis geometrie quam qualiscumque de his est proprium audire. Si igitur similiter qualiscumque sit: omnium uero non contingit sicut nec alia uita nisi ipsas substantias cognoscetes proprium est de ipsis cognoscere. Si mul at quo erit ipsorum scientia: quod non & unumquodque horum existit ens: & nunc nouimus: utitur ergo eis ut notis artes alie. Si autem de his de demonstratio: oportebit aliquid igitur esse subiectum: et hec quidem passionibus: illa uero dignitates eorum: namque de omnibus esse demonstrationem est impossibile. Necessesse enim ex aliquo esse & circa aliquid & aliquorum demonstrationes. Quare accidit omnibus esse unum genus aliquid demonstratorum. Omnes enim demonstrationis dignitatibus utitur. At uero si alia quam substantie: & quod de his quod earum principalior & prior est: uniuersaliter non maxime omnium principia sunt dignitates: & si non est philosophi cuius erit alius determinare ueritatem & falsitatem. Totaliter quam substantiarum utrum una omnium sit: aut plures scientie. Siquidem ergo non una: cuius substantie ponenda est scientia ista. Vna uero omnium non est rationabile: et non demonstratiua una de omnibus erit utique per se accidentibus: siquidem demonstratiua omnis circa aliquid subiectum speculat per se accidentia ex omnibus optionibus: & circa idem igitur genus accidentia per se eiusdem est speculari ex eisdem optionibus: nam circa ipsum quia unius & ex quo unius siue eiusdem siue alius: quare & accidentia siue hec speculabuntur aut ex his una. Amplius autem utrum circa substantiam solum theoria est aut circa ipsas & accidentia. Dico autem ut si solidum quidam substantia est & linee et superficies utrum eiusdem scientie est eadem cognoscere & accidentia circa unumquodque genus: de quo us mathematice ostendunt aut alius. Nam si eiusdem demonstratiua quidam esset: et quod substantie est: non autem ut eius quodquid est demonstratio. Si uero diuersa: quod erit speculans circa substantiam accidentia: hoc non reddere est ualde difficile. Amplius autem utrum sensibiles substantie sole esse sint dicende: aut propter eas alie. Et utrum unum genus aut plura genera substantiarum sunt & dicentes species intermedia: circa quam mathematicas dicunt esse substantias. Quomodo ergo dicimus species casus & substantias sed se deum est in poribus de omnibus ipsis sermonibus. Multis autem modis

1^a questio

2^a questio

3^a questio

4^a questio

5^a questio

habentibus difficultatem nullo minus absurdum dicere quod
 alias scias esse veras preter eas que sunt in celo; has autem easdem de se sen-
 sibilibus; nisi quia hec quidem sepieterna; illa uero corruptibilia. Nam per
 se hominem dicunt hominem esse & equum & sanitatem aliud autem nihil si-
 mile facientes deos esse ostendentibus & humane spiritui esse; nihil, nam, ali-
 ud illi fecerunt quam homines sepieternos; nec hi spiritus nisi sensibiles sepi-
 ternos. Amplius autem si quis propter spiritus & sensibilia intermedia ponat;
 multas habebit dubitationes. Palam, nam, quia similiter linee propter ipsas
 sensibiles erunt et unumquodque aliorum generum; igitur quoniam astrologia una
 harum est; erit quoddam celum propter sensibile celum & sol & luna & alia
 similiter celestia; & quanto his credere oportet; neque, nam, immobile rationabile
 esse; mobile uero impossibile omnino. Similiter autem & de quibus prospectiva
 tractat & in mathematicis armonia; et, nam, hoc impossibile esse pre-
 ter sensibilia propter easdem causas; nam si sunt sensibilia intermedia & sensus;
 palam & manifestum quia & in aialia erunt intermedia & ipsorum et in
 corruptibilem. Dubitabit autem aliquis & circa quod existit quere-
 re oportet has scias. Nam si in hoc differt geometria a geodesia solus; quia
 hec quidem horum est quod scimus; illa uero non sensibilem; palam
 uero & preter medicinam & alia erit scia et preter unamquamque alia-
 rum inter ipsam medicinale & hanc medicinale; sed quanto hoc possibi-
 le; et, nam, salubria quodam utique erunt preter sensibilia & anthosanum.
 Similiter autem nec hoc ut quod geodesia sensibilibus sit magnitudinum
 et corruptibilem corrupta utique corruptis. At uero nec sensibilem
 erit magnitudinum; nec circa celum hec astrologia. Nec, nam, sensibi-
 les linee sunt tales quales dicit geometria; nihil, nam, rectum sensibi-
 lium ita nec rotundum; tangit, nam, regula non secundum punctum circulus;
 sed ut Pythagoras ait geometras redarguens nec motus nec re-
 uolutiones celi similes de quibus astrologia sermones dicit; nec
 astris puncta naturam habere eandem. Sunt et aliqui qui dicunt
 esse quidem intermedia hec infra spiritus; & sensibilia non extra sensibilia
 sed in his quibus accidunt impossibilia omnia quidem pluris est orationis
 pertransire; sufficit, nam, et talia speculari. Non, nam, in talibus congruum est hinc
 sic solus; palam quia et spiritus contingit in sensibilibus esse eundem, nam, rationis
 utraque ea sunt. Amplius autem duo solida in eodem necesse loco esse; & non esse
 imobilia in motu existit sensibilibus; totaliter autem cuius causa positio
 est quidem hec in sensibilibus. Eadem, nam, contingunt iconuenientia eis
 que dicta sunt. Erit, nam, celum aliquid preter celum non tamen extra
 sed in eodem loco; quod est magis impossibile; de his ergo dubitatio

METAPHYSICE.

multa quō o3 posita hēre ueritatē. Et de pncipiis o3 gñā elemē
ta et pncipia suscipe aut magis ex qbus cū isint ē unūqđq pri
mis ut uocis elemēta et pncipia uident ēē ex qbus cōponūtur
uoces oēs pncipiis: s3 nō cōe uox & diagramatū ea dicim9 elemē
ta quoz demōstrationes isunt i alioz demōstratiōibus aut oīuz aut
plurimoz. Ampli9 at corpōz q dicunt ēē plura elemēta: et qui
unū ex qbus cōponunt: et cōstāt pncipia dicunt esse: ut Empez
ignē et aquā: et q sunt insimul hec elemēta dicit ēē ex qb9 sūt
entia q sunt: sed nō ut gñā dicit ea eoz q sūt: et adhuc at et ad
alioz si quis uult naturā speculari ut lectū ex qbus ptibus est
& quō cōpositis: cognoscer ei9 naturā: & ex his q rōnib9 nō sūt
pncipia gñā exñtium. Q d si cognoscim9 unūqđq p diffōes
& pncipia diffōnum sūt ipsa gñā: necesse et diffinitoz pncipia
ēē genera. Et si ē eoz q sunt accipienda scia sperum acceptio:
& scdm quas dicūtur ēē entia: sperum at pncipia sūt generalia
dētur at qdam dicentium elemēta exñtiū unū aut ens magnū
aut paruū: ut gñibus eis uti. Sed nō possibile dē utrobiz pnci
pia ipsa: rō nāq substantie ē una: diuersa g erit q est p gñā diffi
nitio: et q dicit ex quib9 ē q insūt. Adhuc at si maxie pncipia
sunt gñā: utrū prima genēz o3 existimare pncipia aut multa
pncipia & de indiuiduis: et. n. hec dubitatiōem h3. Nā si uniuersa
alia sunt magna pncipia: palaz qa suprema genēz: ea nāq
maxie dicūtur de oibus exñtib9: tot igit erūt entia pncipia:
quot & prima gñā: quare erit ens et unū pncipia & substantie:
ea nāq de oibus maxie dicūt: nō est at possibile gen9 entium
ēē unū: neq unūz neq ens: nā necesse ē dēas cuiusq generis &
esse et unā ēē quālibet: et ipossibile aut predcari aut spēs de p
priorz generū differētiis: aut gen9 sine suis spēb9: quare si unū
genus aut ens nulla dēa neq unū neq ens erit: sed si non gñā:
Ampli9 at q sunt intermedia accepta cum differētiis erūt gñā
usq ad indiuidua: nūc at hec qdem uident: illa at non uident.
Adhuc at amplius magis differētie sūt pncipia q genera: et si
he sūt pncipia infinita: ut si ita dicat erūt pncipia: aliter et si
primū qdem genus principium ponit. Sed si magis principium
spale sit unum: et unū autē indiuisibile: indiuisibile uero om
ne siue secundum quātitatē siue secundū spēz: & pri9 qd ē scd3
spēm: genera uero diuisibilia i spēs magis erit unū ultimū pre
dicatū: nō. n. ē genus homo aliquoz hoīum: Ampli9 in quib9

questio

Qua questio

& prius et posterius ē; nō ē possibile q̄ in his ē aliquid preter
 earut si prima numerorū est dualitas; nō erit numerus aliquis
 p̄ter sp̄em numerorū. Similiter at nec figura aliqua p̄ter sp̄es fi
 gurarū; si at nō horū sola & aliorū genera erūt: preter sp̄es eim
 horū maxime uidetur esse genera; i individuis uero nō hoc ē pri
 mū; & aliud posterius. Amplius ubi hoc quidē meli⁹; illud aut
 uilius; sēper qd̄ est melius pri⁹; quare nihil horū erit genus. Ex
 his igit magis uidetur q̄ de indiuiduis sēper predicata esse ge
 nerū p̄ncipia. Itēx quō o3 suscipere p̄ncipia; dicere facile nō
 est. Principium. n. & cām o3 eē p̄ter res; quaz ē p̄ncipiū; et pos
 sibile ab eis separatū eē; tale uero aliqd p̄ter singularia eē; qua
 re aliqs suscipit; nō q̄a uniuersaliter & de oībus predicat; s3 si
 p̄ hoc magis uniuersalia magis ponēda sūt p̄ncipia; quare p̄n
 cipia erūt genera. Est at hita de his dubitatio; & oīum difficulti
 ma & cōsiderādum maxie necessaria; de qua rō nunc īstitit. Nā
 si nō ē aliquid preter singularia; singularia uero īfinita; quō ac
 cipere cōtingit scīaz; nā in quātū unū aliqd & idē; et. n. in q̄tū
 uniuersale aliqd est; in tātū oīa cognoscim⁹. Sed si hoc ē neces
 se; & o3 aliqd esse p̄ter singularia; erit necesse eē ḡna p̄ter singu
 laria aut ultima aut p̄ma; hoc at q̄a impossibile; nūc dubitam⁹
 Amplius at siq̄ maxime ē aliquid preter simul totū; qñ predi
 cat aliqd de materia; utrū si ē sp̄es aliqua preter oīa; o3 aliqua
 eē; aut p̄ter qdam eē; & preter quedā non eē; aut p̄ter nihil. Er
 go si nihil ē preter singularia; nihil ē itellētuale; sed oīa sensi
 bilia & scīa nulli⁹; nisi qs dicat sensū eē scīam. Ampli⁹ at neq̄
 sēpiternū est aliqd nec īmobile; nā sēsibilia oīa corrūpūt; & ī
 motu sūt; sed si sempiternū nihil est; nec ḡnatioe3 possibile est
 eē; necesse. n. est aliqd sc̄m eē ex quo fit; & horū ultimū īgenitū
 sistat; & ex nō ente ḡnari ipossibile. Ampli⁹ at cū sit ḡnatio et
 mot⁹; finē eē necesse est; mot⁹. n. nullus ē īfinitus; sed oīs ē fini
 tus; ḡnariq̄ ipossibile qd̄ est impossibile sc̄m eē; qd̄ at ḡnatū ē;
 eē necesse; qñ p̄mum sc̄m est. Ampli⁹ at si materia ē; q̄a ē īgeni
 ta; multo rōnabili⁹ est eē substantiā; qñ hec aliqñ sit eē; nam si
 nō; nec hec erit; nec illa nihil erit oīo. S3 si hoc ē ipossibile; neces
 se ē aliqd eē p̄ter īnholon formā & sp̄em; s3 si hoc & ī qb⁹ nō;
 nā q̄a ī oīb⁹ cās itēx aliqs ponit duob⁹ in qb⁹ hoc ponit; & in
 quibus nō; nam q̄a ī oībus nō existimatur materiam; nō enim
 ponemus domum aliquā preter domos aliquas. Adhuc autem

No p̄ de q̄a dicitur qd̄ 3^a f. 7^a q. 2. Galen
 v. q̄ q̄a dicitur qd̄ 3^a f. 7^a q. 2. Galen
 q̄ q̄a dicitur qd̄ 3^a f. 7^a q. 2. Galen
 q̄ q̄a dicitur qd̄ 3^a f. 7^a q. 2. Galen
 q̄ q̄a dicitur qd̄ 3^a f. 7^a q. 2. Galen

utrum substantia una est omnium ut hominum: sed impossibile est: non enim
 unum omnia: quorum substantia una sed multa et diversa: sed hoc extra rationem
 Similiter autem & quomodo sit materia horum singularium & si non ea
 ambo. Amplius autem et de principiis hoc dubitatur. Nam si species sunt unum:
 nihil erit numero unum: nec unum iterum unum ipsum et ens. Et scire quomodo
 erit nisi quod unum fuerit in omnibus. Sed si numero unum: & unumquod
 libet principiorum: & si quemadmodum in sensibilibus alia aliorum: ut in hac
 similia existerent & principia specie eadem: et. n. ea sunt numero diversa: quod
 si non ita: sed quod sunt entium principia: numero unum sunt: non erunt pre-
 ter elementa nihil aliud. Nam dicere numero unum: aut singulare
 dicere: nihil differt: sic. n. dicimus unumquodque numero unum: uniuersale
 uero quod in his est: ut si uocis elementa numero essent determi-
 nata: tot litteras esse necesse esset quot elementa duobus quod eisdem
 non existentibus nec pluribus. Non autem minor dubitatio modernis &
 poribus relinquitur utrum eadem corruptibile: & incorruptibile sint
 principia aut diversa. Nam si eadem sint: quomodo hec quod incorruptibilia
 illa uero corruptibilia: & per quam causam: quod quidem igitur circa Hesio-
 dum et omnes qui theologi erant solum ad ipsos persuasionem curauerunt:
 nos autem neglexerunt: deos autem facientes principia & ex eis esse facta
 quod non gustauerunt nectar & manna mortalia facta esse dicunt: palam
 quod hec nomina sibi nota dicentes eque de deo allatione hanc causam super
 nos dixerunt: nam si gratia uoluptatis ipsi tagunt: non est causa exendi
 nectar & manna. Si uero exendi quomodo erunt sempiterni cibo egentes:
 Sed de fabulose sophisticatibus non est dignum cum studio intendere.
 A dicentibus uero per demonstrationem oportet suscitari interrogantes: quare ex
 eisdem existentia hec quod sempiterna secundum naturam sunt: illa uero cor-
 rumpuntur existentium. Quomodo autem nec causam dicunt nec rationabile est sic se
 habere: palam quod nec eadem principia nec causae ipsorum erunt. Et. n. quod estia
 bit aliquis utique maxime dicere ipsi confesse Empe. & idem passus est:
 ponit. n. quoddam principium causam corruptionis odium. Videtur ni-
 hilominus & hoc generare extra unum: nam omnia ex hoc alia sunt
 propter deum. Dicit ergo ex quibus omnia & quicunque erant: et arbores pul-
 lauerant: et uiri & femine bestieque & uultures: & aqua nutriti pisces
 et dei logeui: et propter hec palam quod si non esset in rebus: esset unum omnia:
 ut ait. Nam quoniam conuenerunt: tunc ultimum odium stabit odium: propter quod et
 accidit ipsi felicissimum deum minus prudenter aliis. Non enim cognoscit
 elementa omnia: nam odium non habet: notitia uero similis simili: terram
 namque ait per terram cognoscimus: & per aquam aquam: et per affectum affectum

LIBER TERTIVS.

& adhuc odium per odiū difficile. Sed unde ratio hec ēt palaz
 quia accidit ei odium nō magis corruptiōis q̄ existiēdi cām. Si
 militer at nec amor exndi; colligens. n. unū corrūpit alia. Simi
 liter quoq; ipsius trāsmutatiois cāz nullā dicit; nisi quia sic ap
 tū natum fuit; aliud itaq; magnū odium in membris nutrituz
 ē; & ad honorē tēdebat perfecto tēpore qui mutabilis dissoluit
 sacramentū; quare necessariū ens trāsmutari; cām uero neces
 tatis nullā oñdit. Attñ terra solū dicit cōfesse; non. n. exñtium
 hec qdem corruptibilia; illa uero icorruptibilia facit; sed oia cor
 ruptibilia preter elemēta. Dicta uero dubitatio est; cur hec qui
 dem; illa uero nō; si ex eisde; sūt; qd qdem. igr nō utiq; erūt ea
 dē principia; tot dicta sūt. Si uero diuersa pñcipia; una quidem
 dubitatio; utrū & incorruptibilia hec erūt; aut corruptibilia; nā
 si corruptibilia; manifestū quia necessariū & ea q̄ ex aliquibus
 eē; oia. n. corrūpuntur i ea ex qbus sūt; quare cōtingit pñcipio
 rū alia eē pñcipia priora; hoc at et impossibile siue ster; siue i
 infinitū uadat. Ampli⁹ at quō erūt corruptibilia; si destruetur
 pñcipia. Si uero icorruptibilia; cur ex his quidē incorruptibili
 bus exñtib⁹ corruptibilia erūt; ex diuersis uero icorruptibilia;
 hoc. n. non rōnabile ē; sed aut impossibile; aut multa rōne eger
 Amplius at nec conat⁹ ē aliquis diuersa dicere; sed eadē omniū
 dicūt pñcipia; ueq; primum dubitārū cōcedūt tanq̄ hoc paruū
 aliqd accipiētes. Oium at ad cōsiderandū difficilimuz & ad co
 gnoscendū ueritatē maxime necessariū; utrū unū et ens substā
 tie entium sunt; & utrū ipsorum nō alterz aliquid ens; hoc qdē
 unum; hoc at quidē ens est. Aut o3 querere quid sit ipsū ens
 & unum q̄ substātia alia natura; hi nāq; illo modo; illi hoc mō
 putāt naturā se hēre. Plato nāq; et pythagorici non aliquid ali
 ud ens nec unuz; sed hoc ipsoz naturā esse quasi exñte substā
 tia ipsū unū esse & ens aliquid. Alii uero de natura ut Empedo
 cles ut aliqd notius reducens dicit q̄ unū ens est; uidebit enim
 utiq; dicere hoc amorē esse. Cā nāq; est hoc unū oibus esse; alii
 uero ignē; alii aerem dicunt eē unū hoc & ens; ex quo entia eē
 & facta eē. Similiter & qui plura elemēta ponūt; necesse nāq; &
 his tot dicere ens & unū; quot principia dicūt eē. Accidit autē
 siquidē quis non ponit eē quādam substātia; unū et ens; neq;
 alioz esse uniuersalium nullū; hec nāq; nulla sūt maxime om
 niū. Si uero non est aliquid unum ipsū; nec ipsū ens uix alioz

METAPHYSICÆ

aliquid erit p̄ter ea que dicta sūt singula. Ampli⁹ autē non exi-
 stente uni⁹ substātia: palā quia nec numerus erat quasi natura
 alia ab exātib⁹ sepata: numerus. n. unitates: unitas uero qd̄ ue-
 re unū aliquid ē. Si autē ē aliquid ipm unum & ens: necesse est
 substātiā ip̄orū esse ipsū unū & ens: non. n. aliqd̄ uniuersalit̄
 p̄dicat̄ s; hec ip̄a. At uero si erit aliqd̄ ens ipm & ipsum unū:
 multa erat dubitatio quō erat diuersū aliqd̄ preter hoc. Dico at̄
 quomō erunt uno plura entium: qd̄. n. diuersum ē ab ente non
 est: quare scdm̄ Parmenidis rōnem accidere necesse est unū oīa
 esse entia: & hoc eē ens. Vtrobiquē uero difficile siue nāq; non sit
 ipm unum: substātiā eē num̄ est impossibile: siquidē igit̄ nō
 sit: dictum ē prius pp̄ quid: si at̄ fuerit: eadē est dubitatio: & de
 ente ex aliquo nāq; & preter ens erit ipm aliud unū: nihil eīm
 esse ē necesse oīa autē entia: aut unū aut multa quorū unūqd̄q;
 Ampli⁹ si idiuisibile est ipm unū scdm̄ zenonis dignitatez ni-
 hil utiq; qd̄ ei⁹ nec additū nec ablatū facit maius nec min⁹ nō
 ait eē hoc exātium tāq; palam q; exāte magnitudine tāq; ipso
 ente: et si magnitudo corporalis: hoc eīm oīo ens: alia uero aliq;
 liter quidē addita faciēt mai⁹: aliquid aliter at̄ nihil: ut superficies
 & linea: punctū uero & unitas nullaten⁹. Sed quō hec speculā-
 tur onerosē & nō cōtingit esse idiuisibile: ut & sic ad illū aliq;
 hēat̄ respōsio: maius ei⁹ nō faciet: sed pl⁹ additū tale. Sed quō
 modo ex uno tali aut plurib⁹ erit magnitudo: simile nāq; est &
 lineam ex pūctis esse dicere. At uero & si q; ita putat ut factus
 sit: ut quidā dicunt ex uno ip̄o & alio non uno aliquo num̄
 nihil minus ē querēdum quare & quomodo: quando p̄ quidem
 numerus: qñq; autē magnitudo erit qd̄ factum ē: si non unū i
 equalitas & eadē nafa erat: nec eīm quomō ex uno et hac: nec
 quomō ex numero aliquo: & hac fiēt utiq; magnitudies palā.
 His autē habita dubitatio utrū numeri & corpora & superficies:
 & pūcta substantie aliqua sūt aut non. Nam si non sunt: diffu-
 git aliqd̄ ipsum ens & quedā entium substātie: passionēs enim
 & motus & ad aliqd̄ et dispositiones et orationes nullius uidē-
 tur substātiā significare: dicūtur eīm oīa de subiecto aliquo
 & nihil hoc aliqd̄: que uero maxie substātiā significare uidētur
 aqua & ignis & terra ex qbus corpora cōposita cōstant: horum
 calotes quidem & frigiditates & similes passionēs nō sunt sub-
 stantie: corpus uero hoc patiēs solum remanet: ut ens aliquod

& substantia aliqua exiſtens. At uero corp⁹ est minus substantia ſup-
 ficiei; & hec linea & hec unitate & pūcto; his ei⁹ diffiniē corp⁹; &
 hec quidē ſine corpore cōtingere uidēt eē; corp⁹ uero ſine his ī
 poſſibile. Propterea multi quidē & priores ſubſtātiāz & ens pu-
 tabant corpus eſſe; alia uero h⁹i paſſiōes; quare & principia cor-
 porū entiū eſſe pncipia. Poſteriores & ſapiētiores his eē opina-
 bant numeros; quēadmodū ergo dicebam⁹; ſz non ſūt ſubſtan-
 tia; hec oīo nulla ſubſtātia ē; neq; ens nullū. Non, n. horum acci-
 dentia dignū ē uocare eſſētia. At uero ſi hoc idē confeſſu⁹ ē; q̄a
 magis ſubſtātia ſūt lōgitudiēs corporib⁹ & pūcta; hoc aut nō
 uidem⁹ qualium utiq; erūt corpor⁹; nā in ſēſibilibus īpoſſibile
 eſſe; non utiq; erat ſubſtātia nulla. Ampli⁹ hec oīa uident dimē-
 ſiones corporis; hoc q̄dem ad latitudiēm; hoc uero ad profūditā-
 tem; aliud ad lōgitudiēm. Adhuc at ſimiliter eſt in ſolido que-
 cunq; figura; q̄re ſi nec in lapide mercuri⁹; nec medietas cubi ī
 cubo ſic; ut ſegregata; non igit neq; ſupficies; nam ſi q̄cunq; &
 hoc utiq; erat; q̄uis, n. ſit determinās medietatē; eadez, n. ratio
 & in linea; & ī pūcto; & unitate; quare ſi maxie q̄dem ſubſtan-
 tia ē corp⁹; hoc at magis ea non ſūt ea ſubſtātie aliqua; diffugit
 quidem ipm ens et q̄ ſubſtātia enti⁹; nam ad dictam et que
 ſunt circa generationem accidunt irrōnabilia. Vidēt eīm ſubſtā-
 tia nō ens pri⁹ nunc eſſe aut pri⁹ exiſtens poſteri⁹ nō et cū ge-
 neratione et corruptiōe ea pati; pūcta uero et lineas et ſupficies
 non cōtingit neq; fieri et corrumpi; quādoq; exiſtētēs; quādoq;
 uero non exiſtētēs; nā quādo copulant aut diſtingunt corpora
 ſimul quādoq; q̄dem una copulatoz; quādoq; due diuerſorū
 ſient; quia nō compoſitorū ē; diuerſorumq; ſūt prius nō exiſtē-
 tes. Non, n. indiuiſibile punctum diuiſū eſt ī duo; & ſi gñantur
 et corrumpunt; ex aliquo generantur. Similiter autē ſe habet
 circa nūc in tempore; non eīm hoc contigit fieri et corrumpi; at
 tamē uidēt ſemp eē nō ſubſtātia alia uel alia exiſtens. Similit
 autē palāz quia ſe habet et circa pūcta et lineas et ſupficies; ea-
 dem eīm ratio; nā oīa ſimiliter aut termini aut dimēſiōes ſūt.
 Omnino uero dubitabit aliq; quare et oportet querere quedāz
 preter ſēſualia; ut que ſūt et intermedia quās ponimus ſpecies.
 Nam ſi ideo quia mathematica a preſentib⁹ in aliquo quodam
 differūt eſſe uero plura ſimili non erunt eorum pncipia nume-
 ro determinata; quēadmodum nec principia litterarū numero

quidem omniū non p̄cipia determinata sed specie: nisi quis su-
mat hui⁹ syllabe aut h⁹ uocis; harū. n. erūt et nūero determinata
Similiter autem & in eis que sunt intermedia; infinita enim &
illic sūt que eiusdem specie; quia si non preter sensibilia & ma-
thematica alia quedē qualia dicunt species ipas quidā non erit
una numero & specie substantia nec principiū entiū numero exi-
stunt q̄ta alia sed specie: ergo si hoc esset necessarium: et speci-
es necessarium ē pp hoc eē: & eim si non bene dearticulatū dicē-
tes: s; hoc est qd uolūt & eas ea necesse ē dicere: quia specierū
singula substantia quedā est: sed non scdm accidēs. Sed si poni-
mus species eē & unū numero principia & non specie dixim⁹
que contingere necesse est impossibiliter. His autem a fine est:
quare utrū potestate sūt elemēta aut aliquo alio modo. Nam si
in actu prius aliqd erit p̄cipiis; aliud prior erit potestas causa
illa: sed possibile non ē necessariū illo modo se habere. Si uero
pt̄ate sūt elemēta nihil entiū eē cōuenit; na; possibile ē esse qd
nōdū est ens: sit eī; non ens: nihil autē sit impossibilium eē: has
igit dubitatiōes querere necesse ē. Et utru; uniuersalia sint aut
ut dicimus singularia: nam si uniuersalia non erunt substantie
nihil eim cōmunium hoc aliqd significat s; quale quid: substantia
uero hoc aliqd est. Sed si est hoc aliqd: & ponit quid cōmu-
niter p̄ter multa erūt aīalia. Sor. ipse; hō & aīal significat si sin-
gulum hoc aliqd & unum. Si igit uniuersalia sint principia: ea
cōtingunt. Si autē non uniuersalia: s; quasi singularia nō erūt
scibilia: uniuersales eim sūt omnes sciētie: quare erūt diuersa
priora p̄cipiis uniuersaliter predicata: si finita ē eorū scia.

St scia quedā q̄ speculatur ens inq̄tum ens: & q̄
hui⁹ insunt scdm se. Eadē uero nulli ē in parte
dictarū eadem: aliarum eī; nulla itendit uniuersaliter de ente inq̄tum est ens uerū partem eius
absidentes aliqua circa quidē hanc speculant
ip̄; accidēs ueluti sciētiarū mathematicarū. Quomō at p̄cipia &
extremas querimus causas palā quia cuiusdam eas neq; scdm
hanc eē necesse ē: si ergo & entiū; elementa querentes ea quesie-
runt p̄cipia: necesse & entis elemēta esse non scdm accidēs:
sed inquātū sūt entia: unde & nobis entis inq̄tu; est ens prime
cause sūt accipiēde. Ens autem multis quidē dicitur modis: sed
ad unū & ad unā naturā aliquā: & nō equoce. S; quēadmodū